

Municipal Gallery, Corfu, Greece 1987
Galerie Artio, Athens, Greece 1986

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ, 4/86 ΑΘΗΝΑ

Γράφει ο Νίκος Γρηγοράκης Ιστορικός & Κριτικός Τέχνης

'ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ'

Παρακολουθώντας την ζωγραφική δημιουργία του ΒΑΣΙΛΗ ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗ, εντοπίζει κανείς τους δύο κύριους άξονες γύρω από τους οποίους αναπτύχθηκε η πορεία του ως δημιουργού και εκφράστηκαν τα αισθητικά του δεδομένα.

Ο πρώτος αφορά την παρουσίαση της δουλειάς του το 1982 και 1983, στην Ισπανική Πρεσβεία και το 1985 στην Αίθουσα Τέχνης Υάκινθος και στην Δημοτική Πινακοθήκη Ρόδου - παρουσίαση που συνδέεται άμεσα με τον χρόνο σπουδών του: στην ΑΣΚΤ της Αθήνας με τον Γιώργο Μαυροΐδη, στην ΑΣΚΤ της Βαρκελώνης (με υποτροφία της Ισπανικής Κυβέρνησης) με δάσκαλο τον Jaime Muxart και στη Βενετία (με υποτροφία του Συμβουλίου της Ευρώπης) όπου σπούδασε συντήρηση μνημείων.

Στα έργα της περιόδου αυτής παρατηρούμαι επιδράσεις ανάλογες με την εκάστοτε εικαστική ατμόσφαιρα του μεσογειακού αυτού άξονα. Έτσι τον καιρό που σπουδάζει στην Αθήνα, η επίδραση της διδασκαλίας του Μαυροΐδη είναι διακριτή στα έργα του, με σαφείς όμως τάσεις διαμόρφωσης προσωπικού ύφους, ενώ κατά την παραμονή του στην Βαρκελώνη το κλίμα και η Ιβηρική πραγματικότητα αποτυπώνονται στην δουλειά του.

Σ' όλη αυτή την περίοδο (81-84) ο Β. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ ζωγραφίζει καταγράφοντας την γύρω του πραγματικότητα μέσα από αγαπημένα αντικείμενα και οικείες ανθρώπινες φιγούρες. Το έργο του αποτελεί μία συνεχή αναφορά σε ένα προσωπικό ημερολόγιο, ενώ συγχρόνως αποπειράται την οριοθέτηση της ζωγραφικής έκφρασης της ανθρώπινης και καθημερινής συνομιλίας με τον κόσμο μας. Η άμεση αυτή επαφή του με την πραγματικότητα καθιστά πρώτα τον ίδιο, ως άτομο, τράπεζα μνήμης για το μελλοντικό του έργο και δημιουργεί τις προϋποθέσεις να προτείνει, συνεχώς ως δημιουργός, νέες όψεις, που καταγράφονται κατ' αρχήν στον ίδιο.

Υπάρχει μια πρώιμη ωριμότητα στα έργα αυτής της περιόδου, που δεν μπορώ να την πω παρά ωριμότητα ζωής, γιατί την συναντάμε σε μεγαλύτερης ηλικίας άτομα: αυτό αποδεικνύει και η τόσο επιτυχημένη ισορροπία μεταξύ τεχνικής και αίσθησης των πραγμάτων που βρίσκει κανείς στην ζωγραφική του. Σήμερα ο ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ παρουσιάζει στην γκαλερί ΑΡΤΙΟ την σειρά BAGS, έργα φτιαγμένα το 1985 στην Μαγιόρκα, μετά από μία περίοδο "πρακτικής απραξίας" όπως την χαρακτηρίζει ο ίδιος, αλλά και περίοδο σκέψης και προσωπικών συμπερασμάτων.

Οι τσάντες (bags) γίνονται εδώ θέμα έρευνας εικαστικής, με την οποία ξεκινά και ο δεύτερος κύριος άξονας της δουλειάς του.

Τσάντα είναι η χάρτινη κατασκευή με κάποια τυπωμένα γράμματα που χρησιμεύει για την μεταφορά αντικειμένων. Λόγοι χρηστικοί το εμπόριο, η διαφήμιση, είναι στοιχεία στα οποία οφείλει την δημιουργία της και την επιβολή της. Η μεταφορά, η συνεχής διακίνηση στα χέρια μας ενός μηνύματος - μια κινητή αφίσα - δηλαδή που πολλές φορές δεν την πετάμε αλλά την ξαναχρησιμοποιούμε, ειδικά αν είναι από κάποιο ακριβό κατάστημα !..ώθησαν τον ΒΑΣΙΛΗ ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗ να ΔΕΙ αυτό το αντικείμενο εικαστικά προεκτείνοντας τις αισθητικές του δυνατότητες, κάνοντας το έργο τέχνης.

Η οπτική του αγγίζει την πραγματικότητα όλων αυτών των στοιχείων που συσπειρώνονται και αποτελούν το αντικείμενο τσάντα για να το δώσει, εικαστικά, με λύσεις απλές και καθαρές. Η γραμμή, το κολάζ, το χρώμα, ιστορούν το θέμα και συγχρόνως τις προσωπικές καταβολές του καλλιτέχνη μέσα στον χώρο του καταναλωτισμού, της ευμάρειας και της ομορφιάς των μικροστιγμών της πρόσκαιρης ζωής μας.

Μια πόλη, κόσμος, δρόμοι, αυτοκίνητα και ανάμεσα τους ένα πλήθος άνθρωποι ξεχωρίζουν μόνο από τα ρούχα τα αξεσουάρ και την δυνατότητα τους να κρατάνε πακέτα και τσάντες - μια ψευδαίσθηση δύναμης και επιβολής στους άλλους.

Όπως ο ίδιος ο καλλιτέχνης μου έλεγε σε προσωπική μας συζήτηση, οι bags, μέσα στην καθεστώςα πολιτικοκοινωνική κατάσταση δημιουργούν ερωτηματικά και μία απλή παιδιάστικη παρατήρηση για την ψυχολογία αυτού που προτιμά να κρατά μια τσάντα της μπουτίκ Αρμάνι, π.χ. από κάποια άλλη

συνοικιακού καταστήματος νεωτερισμών. Αυτή η στάση απέναντι σε μια λεπτομέρεια της καθημερινότητας είναι εμφανής στην ζωγραφική του επιλογή με την αφαίρεση που ακολουθεί σαν έκφραση εικαστικού λόγου σ' όλα τα προσωπικά στοιχεία εκφοράς και επισήμανσης των ρεαλιστικών θέσεων της εποχής μας. Πρόκειται για μια ζωγραφική αφαιρετική με άμεση πρόσβαση στην ρεαλιστική πλέον διήγηση της ζωής. Η προσωπική αυτή γραφή και στα υπόλοιπα έργα (ακρυλικά σε μουσαμά) δεν χάνεται μέσα στην συγκίνηση των νέων θέσεων. Αλήθεια ο καλλιτέχνης στέκεται ανήσυχος, με αυτογνωσία και μια κριτική διάθεση για τα πεπραγμένα, χωρίς όμως να αποκλείει το άνοιγμα προς κάθε άλλη διέξοδο.

Για τον επισκέπτη η έκθεση δεν αρχίζει και τελειώνει με την ανάρτηση και παρουσίαση των έργων στους τοίχους και την παθητική αντιμετώπιση των έργων αυτών. Ο καλλιτέχνης τύπωσε την αφήσα της έκθεσης σε τσάντες, έφερε από την Μαγιόρκα μικρό αριθμό μικρών γλυπτών (Siurelles) που τοποθετεί στις τσάντες οι οποίες μοιράζονται στους επισκέπτες :ένας καλοπροαίρετος τρόπος να συμμετάσχει ο κόσμος στην ιδέα της έκθεσης μεταφέροντας το μήνυμα στους δρόμους της Αθήνας, μέσα από μια τσάντα.

Δεν είναι η πρωτοτυπία αλλά η τόλμη και η αποφασιστικότητα αυτού του νέου ανθρώπου να δείξει ξεκάθαρα και υγιώς τι σκέφτεται, που καθιστά την έκθεση αυτή κάτι διαφορετικό στον χώρο των εικαστικών παρουσιάσεων.

Ο ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ γεννήθηκε το 1957 στην Αθήνα. Η περίοδος της συνειδητοποιημένης πλέον ζωής του αρχίζει σε ένα κόσμο γρήγορο, απόλυτο δύσκολο. Ανήκει σ' αυτή την εποχή ο ίδιος και μερικοί άλλοι συνομήλικοι του αγγέλλουν την γενιά του '80.

Το εικαστικό λεξιλόγιο, η παρουσία τους και ο τρόπος ζωής τους είναι μέσα σε ένα ποτάμι ορμητικό. Πλουτισμένοι από εμπειρίες που εμείς οι μεγαλύτεροι είχαμε μέσα σε μια ολόκληρη ζωή, οι νέοι αυτοί φωνάζουν, προτείνουν, γελάνε, χορεύουν, αλλά σε κοιτάνε με τα πιο αγνά μάτια : της ομορφιάς και της νεότητας.

Ν.Γ. Βασίλη είσαι 28 χρονών και είναι ελάχιστοι οι καλλιτέχνες, ειδικά στην Ελλάδα, που έδωσαν το καλλιτεχνικό τους παρόν τόσο νέοι. Τι πιστεύεις ότι σε βοήθησε σ' αυτό;

Β.Κ. Κατ' αρχήν είναι η επιθυμία. Μία επιθυμία τόσο συνειδητή όσο και ασυναισθητή. Ζωγράφος ήθελα πάντα να γίνω, σπούδασα γι' αυτό και άρχισα απλά να παρουσιάζω την δουλειά μου. Τώρα το εάν είναι καλλιτεχνικό παρόν ,αυτό θα το δείξει ο χρόνος.

Η βοήθεια από τους άλλους τελικά έρχεται, έξω όμως από αυτό που θέλεις. Έτσι ναι μεν βοηθιέσαι, αλλά στο τέλος είσαι πάντα μόνος.

Σου μένει η υποχρέωση. Οι άνθρωποι που με βοήθησαν είναι δύο, τρεις και από αυτούς θα αναφερθώ μόνο στον δάσκαλο μου τον Γιώργο Μαυροίδη, που μπόρεσε κάποτε να με μάθει να βλέπω. Έτσι αφενός μπόρεσα να φτιάχνω τον εαυτό μου και από την άλλη να τον ζωγραφίζω.

Τον σκέπτομαι και τον αγαπώ πολύ και στενοχωριέμαι τώρα πια, συνειδητοποιώντας τι μπορούσα να πάρω από την διδασκαλία του και τότε ούτε που το είχα υποψιαστεί.

Ν.Γ. Οι bags τι είναι για σένα ;

Β.Κ. Είναι μια σημαντική για μένα σειρά έργων, τόσο γιατί προχώρησε σε πράγματα που σκεπτόμουν από καιρό, όσο και γιατί τελειώνοντας την, μπόρεσα να δω τι θέλω να κάνω μετά. Ξέρεις είμαι λίγο άπληστος με την ζωγραφική μου. Μόλις χαρώ με ένα έργο μου, σκέπτομαι αμέσως το επόμενο.

Ν.Γ. Τι πιστεύεις για την σύγχρονη Ελληνική Ζωγραφική ;

Β.Κ. Δεν μπορώ να δω την σύγχρονη Ελληνική Ζωγραφική, ίσως για τι ταξίδεψα και έζησα έξω. Την ζωγραφική την βλέπω χωρίς εθνικότητα. Το πρόβλημα δεν είναι η σύγχρονη ζωγραφική, αλλά κατά πόσον οι άνθρωποι είναι πράγματι σύγχρονοι.

Και στο παρελθόν είχα γράψει ότι δεν συνηθίζω να κάνω προφητείες. Η βεβαιότητα, όμως, και η εκτίμηση στο καλλιτεχνικό γίνεσθαι του ΒΑΣΙΛΗ ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗ, με οδηγούν στο όραμα μιας ζωγραφικής υπόστασης τέτοιας, που το επίπεδο και η ποιότητα της θα μας απασχολήσουν και στο μέλλον.